

# ימי עיון בתנ"ך תשפ"ה

שם השיעור "מגילת איכה והספר השלישי בתהלים: התמודדות עם חורבן"

שם המרצה (כתובת דוא"ל) – ד"ר יעל ציגלר (yaelziegler@gmail.com)

## (1) ר' יוסף קרא פירוש ב איכה ג, ס"ה

תאלתך להם – כמו: תלאתך, כלומר: כל תלאות שהבאת עלי תביא להם. וכן תמצא בכל אלפא ביתא שחוזר על האומות לסיים בהם, ואומר: כשם שעשית לי כן עשה להם.

## (2) מדרש תהלים ד

[ב] דבר אחר בקראי ענני. אמר ר' יוחנן שלשה דברים היה דוד מצטער עליהם, והרחיב הקב"ה דעתו בהן, ואלו הן, בית המקדש, ומעשה בת שבע, ועסק מלכות שלמה... ישראל אמרו מה דוד סבר שתשתל מלכותו על בנה של בת שבע? והרחיב לו הקב"ה, ואמר לו הנה בן נולד לך [וגו' כי] שלמה יהיה שמו (דה"א כב ט), אמר ר' יהודה הלוי וכי שאר כל הבנים אינם נולדים, ומהו **נולד לך, לרפואתך מן חטא שלך** ע"י נתן הנביא, שנאמר וישלח ביד נתן הנביא ויקרא את שמו ידידיה (ש"ב יב כה).

## (3) תרגום כתובים תהלים ע"ב, י"ד

מֵאוֹנָסָא וּמִחֲטוּפִין יִפְרוֹק נַפְשִׁיהוֹן וְיִהִי יְקִיר אֲדָמָהוֹן קִדְמוֹי.

## (4) מלבי"ם ביאור הענין תהלים ע"ב, כ

כלו – שזאת התפלה האחרונה שהתפלל לפני מותו אחרי משח את שלמה.

## (5) אבן עזרא פירוש שני תהלים פ"ט, מ"ו

הקצרת – שלא ארכו ימי מלכות דוד.

## (6) מדרש תהלים (בובר) א

המשובח שבנביאים, זה משה, שנאמר ומשה עלה אל האלהים (שמות יט, ג). המשובח שבמלכים, זהו דוד... משה נתן חמשה חומשי תורה לישראל, ודוד נתן חמשה ספרים שבתהלים לישראל, אשרי האיש (תהלים א), ואשרי משכיל (תהלים מא), מזמור לאסף (תהלים עג), תפלה למשה (תהלים צ), יאמרו גאולי ה' (תהלים קז). משה בירך לישראל באשריך, ודוד בירך את ישראל באשרי.

## (7) סוטה ט, עמ' א

דרש רב חנינא בר פפא, מאי דכתיב: "רַבְּנוּ צְדִיקִים בְּה' לִיִּשְׂרָאֵל נְאֻם תְּהִלָּה"? אל תקרי "נְאֻם תְּהִלָּה", אלא "נְאֻם תְּהִלָּה", זֶה מֹשֶׁה וְדָוִד, שֶׁלֹּא שָׁלְטוּ שׁוֹנְאֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂיהֶם. דָּוִד – דְּכָתִיב: "טָבַעוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ". מֹשֶׁה – דָּאֵמַר מֶר: מִשְׁנַבְּנָה מִקֹּדֶשׁ רִאשׁוֹן נִגְנַז אֶהֱל מוֹעֵד, קִרְשֵׁי קִרְסִיו וּבְרִיחֵיו וְעַמּוּדָיו וְאֲדָנָיו. הִיאָא? אָמַר רַב חֲסֵדָא אָמַר אַבִּימִי: תַּחַת מְחִילוֹת שֶׁל הִיכָל.

## ימי עיון בתנ"ך תשפ"ה

### 8) סוטה יג, עמ' ב

ויש אומרים: לא מת משה, כתיב הכא: "וימת שם", וכתיב התם: "ויהי שם עם ה'", מה להלן עומד ומשמש, אף כאן עומד ומשמש.

### 9) מדרש תהלים תהלים צ, א

אחד עשר מזמורים אמר משה כנגד אחד עשר שבטים.

### 10) ראש השנה כה, עמ' א

אמר ליה רבי לרבי חייא: זיל לעין טב וקדשיה לירחא, ושלח לי סימנא: "דוד מלך ישראל חי וקיים".

### טבלת השוואה בין שמ"ב ז לבין תהלים פ"ט

| שמואל ב פרק ז                                                                                                                                                            | תהלים פ"ט                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| (ה) לך ואמרתי אל עבדי אל דוד<br>(ח) ועתה כה תאמר לעבדי דוד<br>(יט) ותדבר גם אל בית עבדך למרחוק<br>(כו) ובית עבדך דוד יהיה נכון לפניך:<br>(כט) ועתה הואל וברך את בית עבדך | (ד) כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי:<br>(כא) מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו:<br>(מ) בארתי ברית עבדך חללת לארץ נזר:<br>(נא) זכר אדני חרפת עבדך שאתי בחיקי כל רבים<br>עמים:                                       |
| (טו) וחסדי לא יסור ממנו כאשר הסרתי מעם<br>שאול אשר הסרתי מלפניך: (טז) ונאמן ביתך<br>וממלכתך עד עולם לפניך בסאף יהיה נכון עד<br>עולם:                                     | (כט) לעולם אשמור אנשמי לו חסדי ובריתי נאמנת<br>לו:<br>(לד) וחסדי לא אפיר מעמו ולא אשקר באמונתי                                                                                                                     |
| (יב) והקימתי את זרעך אחריך אשר יצא ממעיך<br>והכינתי את ממלכתו... (טז) ונאמן ביתך<br>וממלכתך עד עולם לפניך בסאף יהיה נכון עד<br>עולם:                                     | (ה) עד עולם אכין זרעך ובנתי לך דוד נאמן סלה:<br>(ל) ושמתי לעד זרעו ונכסאו כימי שמים:                                                                                                                               |
| (יד) אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן אשר<br>בהעותו והכחתינו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם:                                                                                  | (כז) הוא יקראני אבי אתה אלי וצור ישועתי:<br>(כח) אף אני אבי בכור אתנהו עליון למלכי ארץ:<br>(לב) אם חקתי יחללו ומצותי לא ישמרו:<br>(לג) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם:<br>(לד) וחסדי לא אפיר מעמו ולא אשקר באמונתי: |